REPREZENTACYA

J. W. Moszyńskiego Referendarza W. X. Litt. *qua* Kommissarza Skarbu Koronnego na Sessyi Subdelegacyiney *in Ordine* ułożenia Podatkow *die* 27. *7bris*. 1774.

KIedy powołany do tey Subdelegacyi ex munere Officii Kommissarstwa Skarbowego, informative tylko przychodzi mi przed wyznaczonemi od Stanow Zgromadzonych do Dzieła Podatkowania tak godnemi Mężami przełożyć Stan Skarbu, Percept teraźnieyszych Narodowych, y na potym bez uciemiężenia Ludu nałożone bydź mogących, iuż nie należy mi z mieysca mego wchodzić w roztrząśnienia potrzeby Summy wydatkowey do Trzydziestu trzech Millionow wyniesioney.

Honor Narodu w opatrzeniu dostatecznym Monarchy swego, Pracowitość Kommissyi Woyskowey w ułożeniu z umnieyszeniem wydatku w proporcyi większości liczby Woyska, żołdu potrzebnego temuż Woysku, umiarkowanie Expens Cywilnych, wszystko to zaiste wyciąga wielkich wydatkow; że zaś do tego Dzieła wiadomość teraźnieyszych Intrat Koronnych koniecznie potrzebna, przełożyć one specifice, tudzież zastanowić się nad możnością powiększenia, y wybierania onych zdaie mi się rzeczą ante omnia potrzebną.

Okazuie się tedy że po odpadnieniu Prowincyi Koronnych w Pogłownym Ziemskim zostaie in circa 2,600,000. Hyberny pozostałey 500,000. Kwarty 1,113,000. W Ktorey przez świężo obrocone na Dobra Ziemskie Krolewszczyzn iuż znaczny będzie decess, Pogłownego Zydowskiego zostało in circa 530,000 Łanowe tylko 80,000. się kładzie propter defectum Lustracyi, Cło nie uczyniło przez Rok tylko 1,117,510. Dupła ktora zwykła czynić do Roku 150,000. podług wyrokow Rzepltey iuż się rachować nie będzie mogła, toż y Przewoż 30,000. czyniący. Remanent Pruski Rocznego Dochodu 10,982 fl. wynoszący, rowno przez zabrane Kraie upadł, Loterya zaś 66,666. importować maiąca; nie tylko że nie importowała tę summę, ale y na lat kilka zyskała Defalkę. Czopowe od Winn Zagranicznych z składnym Winnym, y Poborem Dochodu Rocznego tylko 515,444. fl. uczyniło, więc patet że effective Dochodu Koronnego tylko 6,455,955. rachować można. Gdy zaś podług proponowaney planty 22,000,000. Podatku Koronnego bydź powinno, należy więc do wyrownywania tey potrzeby, ieszcze nowy Podatek uformować, ktorenby wynosił Summę 15,544,045. a że myśl Prześwietney Subdelegacyi aby Pogłowne Ziemskie, ktore iako wyżey się powiedziało 2,600,000. importuie zniesione zostało, więc przez nowy Podatek koniecznie 18,144,045. fl. Dochodu Rocznego wynalezione bydź musi dla dostarczenia Proiektowanym Expensom.

Jeżeli tedy na pomnożenie Dochodow Rzeplitey sposoby proponowane w Remonstracyi od Kommissyi Stanom Zgromadzonym podaney dostateczne się nie widzą dla dostarczenia tych żądanych Milionow ieżeli w teyże reprezentacyi Stan Kraiu zniszczonego Obywatelow zubożonych nie dosyć wyłuszczony się okazuie, należy mi z mieysca mego, na obiaśnienie, y konwikcyą wzwyż wyrażonych okoliczności ieszcze następuiące przełożyć, albo bardziey reassumować dnia onegdayszego cytowane iuż przezemnie Dowody.

Do wynaydowania y ubeśpieczenia pewności Dochodu, tak wielkich układać się maiących Podatkow, potrzebna wiadomość, istności, y cyrkulacyi Bogactw, y Gotowizn Kraiowych, informacya dostateczna Ludności, y konsumpcyi, tak w Likworach, iak Ziarnah; Te to wiadomości stanowią wielość, pewność, y trwałość ułożoney Podatkowey Proporcyi. Tych wszystkich rzeczy ani śladu u Nas się nie znayduie, bo daremne spuszczenie się na zastarzałe iuż Wiekami Taryffy, na ktorych niedostateczność wszyscy utyskuiemy.

Z powinnym uszanowaniem tu zasiadaiących Wielkich Mężow wzywam teraz zbawiennego ich zdania, ieżeli nie wprzod potrzebne iest wynalezienie w tym Interessow Ekonomicznych zawikłaniu Proporcyi żądaney Massy całey, a ztąd Quanti ktoreby ani Kray nie obciążało, a oraz dostatecznym było potrzebom Publicznym. Massa zaś ta, w tey niewiadomości potrzebnych do tego Dzieła Materyałow, nie może się inaczey stanowić tylko in circa z Cyrkulacyi Handlu, Gotowizn y Proporcyi wiadomych niektorych Intrat Krajowych.

Cyrkulacyą Handlu okazuie Cło od exportacyi, y importacyi Towarow, Cło to od kupczących brane wynosi teraz 1,117,510. Podług Taxy Towarow w pewney proporcyi braney wypada teyże Cyrkulacyi 11,751,000. in circa, zkąd iuż pokazuie się strata, y zubożenie Kraiu przez zabrane Naybogatsze Prowincye, Dwudziestu Millionow upadłey Cyrkulacyi Kraiowey Kupieckiey, Szlacheckiey nie kładąc, kiedy Cło in Anno 1767. do trzech Millionow blisko wynosiło; Jeżeli teraz Cyrkulacya Massy Handlowey Sranu Szlacheckiego ktora Cła nie płaci ad alterum tantum się kładzie, wszelako więcey cała Massa Cyrkulacyi Handlowey gdyby naywięcey rachuiąc w Koronie Dwadzieścia pięć Milionow, nie przeniesie, ile y dodać należy że zewsząd obarczone Commercium, tudzież znaczne za Sul corocznie z Kraiu wychodzące Summy, ktore przez żadne inne Commercium się do Kraiu nie wracaią, co raz tę Cyrkulacyą umnieyszaią, a przeto samo Bogactwa y gotowizny Kraiowe za czasem w większey części pochłoną.

Przystępuię teraz do Massy gotowizny; Patet z Regestrow Mennicznych że aż do dnia dzisieyszego w Mennicy wybito Monety śrebrney 34,611,173. tych iak wiadomo każdemu przez zysk szukaiących żydow część znaczna. y ledwie nie trzecia w Talerach, Pułtalerach, y Dwochzłotowkach wykupiona y stopiona została, tak, że ledwie dwie części w kursie zostaią, a wszelako dość

dosta-

dostatecznie Kray napełniony Monetą śrebrną. Obiekcya zaś, że daleko znacznieysza Cyrkulacya iest w Złocie, a że przeto te Dwadzieścia Milionow śrebrney Monety in Triplo Curs Czerwonych Złotych zastępuie, tym się zaraz zbiia, że gdyby już tak znacznie pomnożony był Kurs Złota nad Monetę srebrną, zapewneby Czerwone Złote przez niedostatek srebrney Monety spadły, ktore iednak zawsze po mimo Konstytucye, y Uniwersały Kommissyi zamiast 16⅔. fl. w Kursie 18. fl. się utrzymuią, więc y tu pokazuie się że Massa in natura Gotowizn Kraiowych tak w Złocie iak Srebrze nigdy do tylu Milionow wyprowadzona bydź nie może.

Pozostaie ieszcze wspomnieć teraz trzeci sposob ukazania Massy Dochodow Kraiowych, żadna tedy in defectu innych wiadomości już insza nie może bydź brana proporcya Intrat, tylko z Krolewszczyzn.

Pozostała Kwarta 1,113,000. wynosząca okazuie Intraty całey w Dobrach Rzeplitey 4,452,000. daymyż że pięć Milionow się znaydzie dla polepszonych po Lustracyach niektorych Starostw, to wszelako ośm razy tyle kładąc Dobr Ziemskich w Koronie, iak Krolewskich, co nigdy podobno się nie okaże żeby ośm razy tyle było Massy Dobr Ziemskich; położmy ieszcze, że dwa razy iest tyle Dobr Duchownych iak Krolewskich co także bardzo trudno do wyprobowania, to wszelako cała Massa Intraty Kraiowey Pięćdziesiąt pięć Milionow nie przewyższy.

Wszystkie te wzwyż wyrażone trzy sposoby złożenia Massy Substancyi y Intraty Kraiowey już nie na idealności, ale na okazanym z gruntu rzeczy porachunku się funduią; Może w niektorych ieszcze znaleść się iaka Aukcya, ale w takowym porachunku pewność y ubeśpieczenie Kraiu, nad spekulacyą y hazard spokoyności publiczney przekładać należy. Niech tedy teraz Przeświętna Subdelegacya zważy, kiedy w każdym z tych trzech porachunkow Massa ledwo Pięćdziesiąt Milionow dociąga, lub mało co przewyższa, Jeżeli Dwudziestu dwu Milionowy Podatek na Koronę przypadaiący mieścić się może bez uciążliwości, przypadłaby może, od Intraty Kraiowey połowa, ieżeli nie trzecia część na Podatek.

Wszak Panu swemu wierny Ekonom Intraty Pańskie przyczynia, nie uciskiem ubogiego Kmiotka podniesieniem podwoynego razem Czynszu, często ucieczką Poddaństwa grożącym, ale rostropnym rozłożeniem na Lata y raty z umiarkowaniem polepszenia maiątku iego, przymnaża Skarby Pańskie, a uszczęśliwia pracowitego rolnika.

Rownać się powinna partykularney publiczna Ekonomika. Już Duplikata sześć Milionowey Skarbowey intraty stanie się Narodowi Podatkow nie zwyczaynemu przykra, coż dopiero weczworo tyle podniesiony nad zwykły od Massy Kraiowey Intraty Procent (ieżeli nie połowę, to trzecią część wynoszący) za skutek sprawi, kiedy nie tylko Przeświętna Delegacya przez dane Alewiacye, ale y Kommissya Skarbowa przez przełożone codzienne

ne

ne ſkargi y Memoryały doznaie ucisk y niedoſtatek Krajowy, ktore nawet Woyſko w danych iuż ſobie Delatach y Aſſygnacyach przez nie możność wybrania, y wyciśnienia od ubogiego ludu doświadcza.

Kończę zatym że wprzod poznanie przez Luſtracye źrzodeł Dochodow, a potym na przyſzłych Seymach formalne ułożenie Podatkow podług przepiſu nam zoſtawioney Summy naſtąpić powinno. Tantisper zaś nie podwyżſzenie ad alterum tantum ſtarych Podatkow, ale redukcya onych do trzeciey części dla zaſtąpienia Expens Skarbowych potrzebna ſię widzi, a na zaſtąpienie podług zdania P. Subdelegacyi Kaſſować ſię maiącego Pogłownego Ziemſkiego, a ztąd wynikaiącego Deceſſu 2,600,000. Sądziłbym potrzebne ułożenie Podymnego od chałup, ſervata proportione Woiewodztw, przez ktoreby znacznie Intrata Skarbowa podwyżſzona zoſtała, dodaiąc, że naybardziey wielość y rozliczność Podatkow przez rozmaitych koſztownych Publico Dozorcow, y Exaktorow przykra y nie znośna ſię ſtaie, a opłacenie podymnego, gdzieby każdy Dym wraz y opłatę iaką na czopowe ptzykładał, y do Grodu Komportował, zupełnieby od wſzelkich Poborcow, Exaktorow y Dozorcow Obywatelow uwalniał, a przeto Intraty w całości bez żadnego Expenſu y uſzczerbku do Kaſſy Publiczney wpływały.

REPREZENTACYA

J. W. Moszyńskiego Referendarza W. X. Litt. *qua* Kommissarza Skarbu Koronnego na Sessyi Subdelegacyiney *in Ordine* ułożenia Podatkow *die 24. 7bris. 1774.*

Kiedy powołany do tey Subdelegacyi ex munere Officii Kommissarstwa Skarbowego, informative tylko przychodzi mi

v Zgromadzonych do Dzieła Po-
ni przełożyć Stan Skarbu, Per-
h, y na potym be
, iuż nie należy n
otrzeby Summy v
yniesioney.
niu dostatecznym
yskowey w ułożen
ększości liczby W
miarkowanie Exp
kich wydatkow;
ych Intrat Koron
ifice, tudzież za
bierania onych zc

o odpadnieniu P
zostaie in circa 2
warty 1,113, 000.
mskie Krolewszcz
owskiego zostało
dzie propter def
lko 1,117,510. D
podług wyrokow
oż y Przewoż 30
chodu 10,982 fl. w
terya zaś 66,666
wała tę summę,
Winn Zagranic
Rocznego tylko
chodu Koronnego
podług propo
go bydź powinn
ieszcze nowy Po
544,045. a że m
Ziemskie, ktore
uie zniesione zo
44,045. fl. Docho
czenia Proiekto
(